

Asociația Magistratilor din România (AMR), organizație neguvernamentală, apolitică, națională și profesională a judecătorilor și procurorilor, declarată „de utilitate publică” prin Hotărârea Guvernului nr. 530/21 mai 2008 - cu sediul în municipiul București, B-dul Regina Elisabeta nr. 53, sector 5, e-mail amr@asociația-magistratilor.ro -, reprezentată legal de judecător dr. Andreea Ciucă, în calitate de președinte interimar,

Asociația Judecătorilor pentru Apărarea Drepturilor Omului (AJADO), organizație neguvernamentală, apolitică și profesională a judecătorilor, cu sediul în municipiul Oradea, str. Bradului, nr.1, e-mail, contact@ajado.ro , reprezentată legal de judecător Florica Roman, în calitate de președinte și

Asociația Procurorilor din România (APR), organizație neguvernamentală, apolitică, națională și profesională a procurorilor, cu sediul în municipiul București, Bd. Libertății nr. 12-14, reprezentată legală de procuror Elena Iordache, în calitate de președinte,

transmit următorul comunicat de presă:

Asociația Magistratilor din România (AMR), Asociația Judecătorilor pentru Apărarea Drepturilor Omului (AJADO) și Asociația Procurorilor din România (APR) denunță public neadevărurile flagrante din conținutul Raportului final și al Raportului tehnic al Comisiei Europene privind Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV), date publicității în 22.10.2019, neadevăruri care nu pot decât să îi revolte pe magistrați, avocați, pe cetățeni și pe toți cei care cunosc realitățile din justiția din România.

În primul rând, în mod inacceptabil, rapoartele creează, contrar realității, impresia imparțialității surselor și informațiilor pe care se întemeiază și a suficienței acestor informații.

Astfel, se pretinde că, „în afara de contactele oficiale cu autoritățile române, Comisia *se întâlnește... cu asociații profesionale de judecători și procurori...*”, „*diversitatea opiniilor exprimate de diferiți interlocutori români*” constituind „un *element important pentru o dezbatere deschisă și transparentă*” (pag. 2).

În realitate Comisia și-a întemeiat considerentele și recomandările din cele două rapoarte doar pe opiniile unor asociații profesionale care îi validează tezele și prejudecățile fără rezerve, ignorând asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor care aduc critici clare și întemeiate cu privire la sistemul judiciar din România atunci când este cazul.

Nici AMR (persoană juridică „de utilitate publică”, având peste un sfert de secol de activitate), nici APR (cea mai veche asociație a procurorilor din România), nici UNJR nu au mai fost invitate la întâlnirile cu delegația Comisiei Europene după anul 2016.

Mai mult, deși Comisia a declarat că „*și întemeiază evaluarea pe toate sursele disponibile, ținând seama și de opiniile divergente*” (pag. 2), criticile exprimate public și argumentate pe larg de AMR, APR, UNJR, AJADO, exact cu privire la aspectele reținute în cele două Rapoarte MCV, nici măcar nu au fost menționate.

În al doilea rând, considerăm că este inadmisibil ca, folosind Mecanismul de Cooperare și Verificare (MCV), Comisia Europeană să impună României revenirea la practicile abuzive ale imixtiunii serviciilor secrete în actul de justiție.

În al treilea rând, este inacceptabil că rapoartele trec sub tăcere eșecurile răsunătoare ale luptei anticorupție, colaborările nelegale între organele judiciare și serviciile secrete, încălcările grave ale drepturilor fundamentale ale cetățenilor români, documentate inclusiv prin hotărâri judecătorești definitive, la dispoziția Comisiei, dacă era interesată cu adevărat de prezentarea unei situații complete și reale.

O scurtă analiză a considerentelor și concluziilor Rapoartelor MCV relevă probleme grave care țin de nesocotirea vădită a realității, a faptelor și/sau de necunoașterea rolului și modalității în care legea prevede funcționarea instanțelor și parchetelor din România.

a) Colaborarea dintre serviciile secrete și sistemul judiciar, organizată și desfășurată în afara legii, așa cum rezultă din clauzele protocoalelor declasificate și cum a stabilit argumentat Curtea Constituțională, nu a fost denunțată nici de aceste Rapoarte MCV, nici de cele anterioare. Dimpotrivă, actualul Raport a reluat precizarea din Raportul MCV 2018, eschivându-se să intre în fondul acestui subiect de căpătâi pentru un sistem de justiție european care pune în centru „statul de drept”. Astfel, în Raportul tehnic se reține că „modul de funcționare a serviciilor de informații nu ține de competența UE și nu intră în sfera obiectivelor referință ale MCV” și că „instanțele sunt cele care au rolul de a stabili dacă alegațiile în cauză privind abuzurile sunt întemeiate sau nu și dacă ar fi necesară o anchetă deschisă și imparțială pentru a se stabili dacă au existat sau nu deficiențe sistemice” (pag. 13).

Pe de o parte, observăm o falsă deplasare a analizei, de vreme ce subiectul încălcărilor nu l-a constituit modul în care funcționează serviciile secrete, ci faptul dovedit, prin cuprinsul protocoalelor declasificate, ca acestea au interferat nelegal în actul de justiție (cu concursul unor persoane din interiorul sistemului de justiție), astfel cum a constatat Curtea Constituțională. Pe de altă parte, modul în care funcționează justiția constituie obiectul principal al MCV. De asemenea, concluzia mai sus citată este lipsită de sens, de vreme ce instanțele din România nu au competența de a dispune „anchete” privind „deficiențe sistemice” – la instanțe și parchete.

În Raportul tehnic (pag. 13) s-a consemnat și că „Principala evoluție din 2019, relevantă pentru raportul MCV, este decizia Curții Constituționale privind cele două protocoale de cooperare semnate între Ministerul Public și SRI în 2009 și 2016. În ceea ce privește protocolul din 2009, Curtea Constituțională a hotărât că a depășit rolul constituțional al Ministerului Public și că, pentru toate cauzele viitoare și pendinte, instanțele, împreună cu parchetele, ar trebui să verifice dacă probele colectate în contextul protocolului au fost administrate cu respectarea deplină a legii și să decidă cu privire la măsurile juridice corespunzătoare. Decizia nu se aplică hotărârilor judecătorești care au devenit definitive înainte de pronunțarea deciziei Curții Constituționale”.

Succint spus, Comisia Europeană nu este îngrijorată de gravitatea încheierii și aplicării, în afara legii, a unor protocoale secrete între instituții de la vârful sistemului de justiție și serviciile secrete, nici de încălcarea gravă a drepturilor fundamentale pe care folosirea protocoalelor a generat-o, ci de faptul ca decizia Curții Constituționale prin care aceste protocoale au fost declarate nelegale va afecta lupta anticorupție: „Este încă devreme pentru a determina pe deplin *impactul și consecințele punerii în aplicare concrete a acestei decizii, în special în ceea ce privește lupta împotriva corupției*” (pag. 13). Cu alte cuvinte, prin raportare la faptul că aceasta este preocuparea principală cu privire la efectele protocoalelor, Comisia pare să accepte, în mod inadmisibil, abuzuri în numele luptei anticorupție!

b) Observăm, de asemenea, cu reală îngrijorare, recomandarea Comisiei Europene (pag. 3 din Raport) de a se crea un sistem (și) „mai robust” de măsuri de supraveghere tehnică a cetățenilor, în contextul în care România are zeci de mii de mandate de supraveghere tehnică cerute de parchete și mii de mandate pe siguranța națională, cerute de serviciile de informații, admise, în fiecare an, aproape în totalitate, de către instanțe. Chiar dacă trebuie să avem în vedere, în mod constant, lupta împotriva corupției, a terorismului și a infracțiunilor informatice, nu avem voie să dăm la o parte drepturile fundamentale ale omului sau să le punem pe un plan secundar, acceptând, în mod anormal, relativizarea valorilor pe care a fost întemeiată Uniunea Europeană.

c) Referitor la Secția de Investigare a Infracțiunilor din Justiție (SIJ) și a presupuselor presiuni pe care înființarea acesteia le-ar putea exercita asupra magistraților, în Raport se arată că

„au existat mai multe situații în care secția specială a intervenit pentru a schimba cursul anchetelor penale într-un mod care ridică îndoieli serioase cu privire la obiectivitatea sa” (pag. 5). La subsol (nota 21) se face trimitere la anchetarea de către SIIJ a fostului procuror-șef DNA, anchetă care, în opinia Comisiei, „pare să indice intenția de a împiedica această candidatură”.

Într-o abordare obiectivă, cum s-ar fi convenit să putem citi într-un raport al Comisiei Europene, ar fi trebuit ca expresii de genul „pare să indice intenția” să fie însoțite de argumente punctuale robuste (ca să folosim un termen din raport), și nu de argumente speculative privind data la care a fost „deschis” dosarul penal sau de generalizări fără explicații (faptul că a mai fost înregistrată încă o cauză în care era implicat procurorul general „pare să confirme” un anumit „tipar de acțiune” împotriva „magistraților de rang înalt” – adică 2 – care criticau activitatea SIIJ).

În schimb, niciun raport MCV nu a consemnat faptul că, în anul 2016, DNA l-a inculpat pe fostul procuror general al României, anchetă ce i-a afectat grav cariera întrucât a determinat demisia din funcție, după care, în anul 2018, DNA a dispus clasarea dosarului, în final dovedindu-se ca faptele ce i-au fost imputate fostului procuror general nu au existat. Așadar, cel mai înalt reprezentant al Ministerului Public a fost îndepărtat din funcție din cauza unei anchete făcute sub autoritatea ierarhică a procurorului-șef al DNA, însă nimeni nu a răspuns pentru acest eșec, ba mai mult, Comisia Europeană, prin rapoartele întocmite după 2016, a ignorat acest caz, după cum a ignorat și faptul că, după o perioadă lungă de anchetă din partea DNA, în care imaginea persoanelor anchetate a fost prejudiciată în mod grav, s-au dat clasări ori instanțele de judecată au pronunțat hotărâri definitive de achitare. De exemplu, în cazul unui judecător la Curtea Constituțională, unui președinte de secție de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul unui procuror general al României, în cazul mai multor judecători și procurori de la tribunale și curți de apel, inclusiv cu funcții de conducere, în cazul președintelui Autorității de Supraveghere Financiară. În schimb, Comisia este preocupată de un „tipar de acțiune” din partea SIIJ, pe care nu îl detaliază și nu aduce niciun fel de dovezi în acest sens.

De asemenea, în Raportul tehnic (pag. 9) s-a precizat că „În mai 2019, secția a redeschis o anchetă într-un caz corupție vizând un judecător din cadrul CSM, pe care DNA o închisese în august 2018. Judecătorul în cauză a vorbit în repetate rânduri în mod public împotriva modificărilor aduse legilor justiției, inclusiv împotriva Secției speciale”. Or, cum însuși raportul documentează (nota de subsol 38), în contradicție cu cele reținute în cuprinsul acestuia, nu SIIJ, ci Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus redeschiderea anchetei (urmăririi penale), pronunțând o hotărâre definitivă în acest sens.

În Raport (pag. 5) s-a scris și că „Printre altele se numără și cazurile în care Secția specială a inițiat anchete împotriva judecătorilor și a procurorilor care s-au opus modificărilor actuale ale sistemului judiciar, precum și modificările bruște ale abordării adoptate în cauzele aflate pe rolul instanțelor, de exemplu retragerea căilor de atac introduse anterior de DNA în dosarele de corupție la nivel înalt.”

Or, din anul 2014 s-au discutat și dezbătut public cazurile unor judecători și procurori care au fost anchetați de DNA pentru soluțiile pe care le-au pronunțat, fiind prezentate dovezi în acest sens, anchete prin intermediul cărora procurorii DNA analizau, cu încălcarea fățișă a independenței justiției, presupusa nelegalitate și netemeinicie a hotărârilor pronunțate de judecători sau a ordonanțelor/măsurilor dispuse de procurori. Aceste grave abuzuri nu s-au regăsit în rapoartele MCV de după anul 2014, cu toate că au fost semnalate de judecători, procurori și asociații profesionale, în mod repetat și argumentat.

Subliniem, în acest context, că SIIJ nu a trimis în judecată niciun judecător sau procuror pentru „infrațiuni” rezultând din soluțiile pronunțate în dosarele cu care au fost investiți și nici pentru exprimarea publică, în mod critic, față de unele modificări aduse Legilor justiției.

În schimb, DNA, și-a permis să se transforme în „supra-instanță”, peste instanțele de control judiciar, pentru unele soluții date de magistrați, trimițându-i în judecată pe motiv că, după aprecierea procurorilor DNA, erau nelegale și netemeinice. Trimiterea în judecată a unui magistrat pentru soluțiile pe care le-a dat nu are consecințe numai asupra carierei acestuia, ci creează un potențial enorm de presiune și influență asupra colegilor judecători și procurori, cu finalitatea unei justiții lipsite de independență, adică a unei justiții ce nu mai poate servi scopului pentru care a fost creată.

Alegațiile din rapoarte, anterior redată, sunt dovezi ale lipsei obiectivitate și a dublei măsuri aplicate de Comisia Europeană.

Cu privire la comisia de concurs din cadrul CSM pentru numirea procurorilor la SIIJ, în Raportul tehnic se consemnează: „Ordonanța de urgență nr. 90/2018 a Guvernului a diluat o serie de garanții, inclusiv privind cerințele profesionale, de management și etice pe care trebuie să le respecte candidații, și a eliminat necesitatea participării unor procurori de rang înalt la comitetul de selecție și la decizia finală de numire. Ordonanța a adus o modificare cu caracter excepțional a legii, astfel încât să se asigure că procesul de numire este controlat exclusiv de un grup restrâns format din numai câțiva judecători din cadrul CSM” (pag. 9).

Ordonanța nu i-a exclus pe procurori din Comisia de concurs, ci a prevăzut numărul membrilor din comisia de concurs în prezența cărora aceasta își poate îndeplini atribuțiile stabilite de lege. O simplă lectură a Ordonanței dovedește contrarul celor afirmate în raport. Este de neînțeles faptul că nu a existat interes pentru redarea corectă/completă a cronologiei faptelor care au dus la această prevedere din Ordonanță, necesitatea unei astfel de dispoziții legale fiind determinată de refuzul repetat al membrilor Secției pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii de a-și desemna reprezentant în comisia de concurs, adică de a-și îndeplini obligațiile impuse de o lege în vigoare, care a trecut de controlul de constituționalitate. Este, de asemenea, de neînțeles cum, de la nivelul forului european pe care îl reprezintă cei care au întocmit rapoartele, se emit concluzii pe baze eronate sau trunchiate, fără să se fi citit Ordonanța și fără să se fi documentat cu privire la fapte și împrejurări care au determinat deblocarea situației referitoare la comisia de concurs, în scopul respectării legii.

Rapoartele actuale ca, de altfel, cele anterioare ignoră cu perseverență faptul că cei ce s-au opus și se opun creării SIIJ au trecut sub tăcere realitatea potrivit căreia o astfel de structură exista deja.

Prin Ordinul procurorului-șef al DNA nr. 10/31.01.2014 a fost înființat „Serviciul de combatere a corupției în justiție”, ce avea competența de a investiga toate infracțiunile de corupție pretins a fi săvârșite de către judecători și procurori.

Ulterior, prin Ordinul ministrului justiției nr. 1.643/C/2015, publicat în M.O. la 21.05.2016, a fost aprobat Regulamentul de ordine interioară al DNA în care s-a prevăzut existența acestui serviciu.

Comisia nu a fost interesată de acest aspect important și nici de faptul că serviciul din cadrul DNA ce ancheta judecători și procurori a funcționat din ianuarie 2014 până în mai 2015 fără să existe ordin al ministrului care să îl reglementeze.

Mai mult, în pofida pozițiilor publice repetate pe care noi le-am susținut cu argumente clare, ușor de verificat, Comisia Europeană nu a spus nimic despre faptul că procurorii erau repartizați la Serviciul de combatere a corupției pe criterii netransparente, de către procurorul-șef al DNA, acesta fiind cel ce propunea și procurorul-șef al serviciului, fără să o procedură clară, predeterminată, cu privire la aceste numiri. Legea permitea numirea în cadrul DNA a unor procurori cu o vechime mică în magistratură, cu grad de parchet de pe lângă judecătore, pe baza unui simplu interviu ținut în fața procurorului-sef al DNA, total lipsit de transparență. Procurorii recrutați în această modalitate puteau îndeplini acte de umărare penală de cea mai înaltă

competență, a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind abilitați să investigheze judecători și procurori de la cele mai înalte instanțe și parchete.

Rapoartele nu au consemnat nimic nici despre argumentul potrivit căruia înființarea SIIJ a avut scopul justificat al protejării judecătorilor de presiunile, rezonabil a fi prezumate, ce puteau fi exercitate de procurorii DNA care, în timp ce erau participanți într-un proces penal ori civil, aveau posibilitatea legală de a-l ancheta pe judecătorul cauzei, chiar în decursul soluționării acesteia.

De asemenea, rapoartele exprimă false îngrijorări vizând faptul că OUG 90/2018 a „diluat o serie de garanții, inclusiv privind cerințele profesionale, de management și etice pe care trebuie să le respecte candidații”, în condițiile în care pentru a accede în SIIJ este necesară o vechime de minim 18 ani ca procuror (la Serviciul din cadrul DNA puteau accede procurori cu numai 6 ani vechime), cel puțin grad de curte de apel și o carieră ireproșabilă, iar organizarea și desfășurarea concursului pentru funcții de conducere și funcții de execuție la SIIJ au fost date în competența Plenului CSM al cărui rol, în acest sens, a fost salutat de Comisia de la Veneția.

În Raportul tehnic se menționează că „susținătorii creării Secției speciale, inclusiv unii membri ai Secției pentru judecători din CSM, au invocat, în special, necesitatea de a scoate infracțiunile de corupție în care sunt implicați magistrați din sfera de competență a Direcției Naționale Anticorupție (DNA). Argumentul lor a fost acela că DNA a abuzat de această competență prin deschiderea unor anchete din oficiu, cu intenția de a exercita presiuni asupra judecătorilor în cadrul proceselor instrumentate de către DNA pentru a obține rate ridicate de condamnare. Aceste acuzații de abuzuri sistematice comise de DNA au fost puternic contestate de DNA și de Ministerul Public” (pag. 8).

Fără a expune și a analiza susținerile reprezentanților judecătorilor din CSM la care se face trimitere cu titlu general, rapoartele se mulțumesc să lanseze concluzia potrivit căreia aceste „acuzații de abuzuri sistematice” „au fost puternic contestate de DNA și de Ministerul Public”, trecând cu vederea cazurile notorii de anchete urmate de clasări și achitări, dintre care unele au fost redactate de noi mai sus. Trebuie reamintite, aici, cazurile judecătorilor și procurorilor urmăriți penal de DNA ani la rând și, apoi, achitați. De asemenea, trebuie reamintită „mutarea actului de judecată din instanțe în spațiul public prin expunerea mediatică excesivă a persoanelor arestate preventiv, a scurgerilor de informații repetate de la parchete, neurmărite de anchete serioase și prin informarea incompletă a publicului în anchetele penale, fiind omise soluțiile favorabile persoanelor acuzate”, de vreme ce acesta a fost unul dintre motivele care a determinat lansarea Memorandumului privind Justiția, votat în septembrie 2016 de peste 80% din instanțe.

Este evident că rapoartele MCV se conformează unui tipar potrivit căruia opiniile divergente față de premisele și concluziile Comisiei fie că nu sunt pomenite, fie că sunt amintite sporadic, fără a se prezenta fondul și argumentele acestora. În acest sens, facem trimitere și la consemnarea din Raport că „numeroase voci din România au cerut desființarea Secției speciale” (pag. 6), însoțită de o notă de subsol (nota 23) în care se arată: „Printre acestea, se numără *asociațiile magistraților*, organizațiile societății civile...”. Or, afirmația că „asociațiile”, adică toate, fără nicio excepție, au solicitat desființarea SIIJ constituie un neadevăr izbitor. Iar dacă, la întocmirea rapoartelor, Comisia Europeană a considerat că este suficient să reducă, contrar adevărului, asociațiile profesionale doar la cele care au cerut desființarea SIIJ, înseamnă că, în mod regretabil, orice discuție despre obiectivitate și imparțialitate este zadarnică! Pentru confirmarea acestei idei, subliniem că nici AMR, nici APR, nici UNJR, nici AJADO nu au cerut desființarea SIIJ. Singura noastră preocupare, cu privire la această Secție, este ca, prin îndeplinirea atribuțiilor legale, CSM să vegheze ca SIIJ să nu ajungă să desfășoare anchete și să dea soluții în condițiile de încălcare repetată a legii, cum a făcut DNA, încălcări numeroase, descrise punctual în Raportul Inspecției Judiciare, aprobat de Plenul CSM în 15.10.2019.

d) În Raport s-a reținut: „Deciziile Curții Constituționale au un impact direct asupra cauzelor de corupție la nivel înalt aflate pe rolul instanțelor, putând duce la întâzieri și la redeschiderea proceselor, și chiar au permis, în anumite condiții, redeschiderea mai multor cauze definitive. Nu se pot prevedea încă pe deplin consecințele unei astfel de situații. Reverberațiile negative clare ale acestei situații asupra procesului de justiție au ridicat, totodată, la un nivel mai general, semne de întrebare cu privire la durabilitatea progreselor înregistrate până în prezent de România în lupta împotriva corupției – cu atât mai mult cu cât au coincis cu modificările aduse Codului penal și Codului de procedură penală, care nu au ținut cont de recomandarea din noiembrie 2018 privind necesitatea compatibilității cu dreptul UE și cu instrumentele internaționale de combatere a corupției (a se vedea, de asemenea, obiectivul de referință 1)” (pag. 16).

În numele valorilor consacrate și garantate, precum și conform competenței conferite de Constituție, Curtea Constituțională a constatat ca fiind neconstituționale protocoalele secrete încheiate între Parchetul de pe lângă ÎCCJ și SRI, a analizat constituționalitatea unor dispoziții din legi civile și penale. Aceasta este, succint spus, menirea Curții Constituționale, și nu a aceea de a combate corupția ori de a subsuma toate valorile supreme garantate de Constituție luptei anticorupție, cum Comisia pare să impună.

De altfel, această abordare unilaterală nejustificată a rapoartelor MCV a fost criticată de noi în fiecare an. În acest sens, am arătat că deși au menționat „progrese importante și un caracter ireversibil tot mai pronunțat al reformelor”, rapoartele MCV s-au referit, în mod majoritar dacă nu exclusiv, la lupta împotriva corupției și la acțiunile preventive în materie de corupție, lăsând impresia greșită că acestor obiective – cărora nu li se poate nega importanța – li s-ar subsuma întreaga sau cea mai mare parte a activității sistemului judiciar.

În același sens, atunci când s-au referit la progresele în combaterea corupției la nivel înalt, rapoartele au avut în vedere doar DNA și ÎCCJ, cu accent pe „independența sau eficacitatea DNA”, amintind doar într-un loc de curțile de apel, iar când se consemna despre combaterea corupției la toate nivelurile, rapoartele se refereau la MJ și la Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, lăsând la o parte, de neînțeles și fără justificare, instanțele de judecată.

Absolutizarea realizărilor justiției numai cu privire la segmentul luptei anticorupție reprezintă o prezentare hiperbolizată, iar excluderea referirilor la activitatea majorității instanțelor și parchetelor dovedește o înțelegere deformată a fenomenului judiciar românesc de către Comisia Europeană.

e) Referitor la CSM, în Raport s-a reținut: „În ciuda faptului că din rapoartele Consiliului Superior al Magistraturii reiese că acesta își îndeplinește în continuare prioritățile pe care și le-a fixat pentru mandatul său, perioada care s-a scurs de la raportul din noiembrie 2018 a fost marcată de disensiuni și controverse în cadrul CSM.”; „CSM nu a avut o poziție unitară în ceea ce privește răspunsul la recomandările Comisiei Europene, ale Comisiei de la Veneția și ale GRECO și nici, pe un plan mai general, cu privire la momentul cel mai oportun pentru a lua măsuri prin care să apere independența justiției, actualul președinte al CSM și o parte din membrii instituției continuând să apere textul legilor justiției în versiunea lor actuală” (pag. 13).

În primul rând, existența opiniilor diferite, chiar divergente, confirmă unul din mecanismele democrației, „disensiunile și controversele” fiindu-i inerente. Numai societățile totalitare au „poziții unitare” de la care nu se abat, promovează o falsă unanimitate și îi persecută pe cei care au alte păreri ori formulează critici.

Este firesc ca în cea mai înaltă instituție a magistraturii să existe dezbateri, controverse, să se poată expune puncte de vedere concret argumentate, chiar în mod diferit, așa încât menționarea, în raport, ca fiind îngrijorătoare o astfel de situație și astfel de atitudini este surprinzătoare, de la nivelul Comisiei Europene.

De asemenea, în Raport s-a precizat: „Pozițiile exprimate în cadrul CSM cu privire la aspecte fundamentale ale funcționării sistemului judiciar din România, cum ar fi înființarea Secției speciale pentru anchetarea magistraților sau numirile în posturi-cheie și apărarea independenței justiției, suscită îngrijorare cu privire la independența instituției și la autoritatea sa.”; „În situațiile în care a invocat apărarea independenței sistemului judiciar, CSM a stârnit uneori îngrijorare că ar putea fi supus influențelor politice” (pag. 13).

De remarcat, din nou, dubla măsură pe care Comisia o adoptă. Astfel, înființarea, funcționarea SIIJ și pozițiile în legătură cu aceasta, țin de „aspecte fundamentale ale funcționării sistemului judiciar din România”, în timp ce înființarea și funcționarea Serviciului de combatere a corupției din justiție din cadrul DNA nu au fost niciodată catalogate ca „aspecte fundamentale” ale sistemului de justiție, în pofida punctelor de vedere concret argumentate pe care le-am scris și transmis în mod repetat.

Subliniem că CSM este compus, în majoritate, din membri aleși de către judecători și procurori, iar a susține, în linia premiselor și concluziilor raportului, că pozițiile membrilor CSM care nu au cerut desființarea SIIJ „suscită îngrijorare cu privire la independența instituției și la autoritatea sa” constituie o afirmație ce nesocotește, în mod inadmisibil, faptul că există judecători și procurori care simt că sunt bine reprezentați în CSM de cei care au exprimat poziții contrare desființării SIIJ.

Iar privind îngrijorarea că CSM ar putea fi supus influențelor politice, este de o mare gravitate și este inadmisibil să se formuleze în termeni de maximă generalitate, cum se face în raport.

f) În Raportul din 2018 s-a recomandat „Suspendarea imediată a punerii în aplicare a legilor justiției și a ordonanțelor de urgență subsecvente”, iar în Raportul actual se arată ca aceste recomandări „nu au fost puse în aplicare de autoritățile române.”

Astfel de recomandări nu pot fi puse în aplicare pentru că ar crea disfuncționalități vădite, pentru o perioadă nedefinită de timp rămânând nereglementate aspecte esențiale ale modului de funcționare a unei puteri a statului, în condițiile în care au intervenit o serie de măsuri, de procedură și de fond, la nivelul CSM, al instanțelor și parchetelor, în aplicarea Legilor justiției, astfel cum au fost modificate și cum au trecut de controlul de constituționalitate.

g) În Raport s-a reținut: „... Inspecția Judiciară a introdus o plângere disciplinară împotriva președintei sale, iar Secția pentru judecători a CSM a cerut revocarea acesteia din funcție. Aceste acțiuni combinate par să aibă drept obiectiv exercitarea de presiuni asupra Înaltei Curți, iar atunci când președinta ICCJ și-a anunțat intenția de a nu mai candida pentru un al doilea mandat, a indicat clar că acesta era motivul” (fila 8).

Se face confuzie, nepermisă la acest nivel, între președintele ÎCCJ și inspectorul-șef al Inspecției Judiciare.

Pe de altă parte, nu este explicat în raport de ce este „clar” că fostul președinte al ÎCCJ nu a mai candidat pentru un nou mandat întrucât a fost supus unor presiuni. Astfel de presiuni nu au fost denunțate public, iar dacă au existat, președintele ÎCCJ avea obligația legală și morală, din calitatea de cel mai înalt reprezentant al Justiției din România, să le expună imediat și să dea elemente „clare” în privința existenței acestora.

h) În Raportul tehnic s-a menționat: „Criticile publice la adresa DNA au continuat în 2019. Exemple în acest sens sunt acuzațiile de abuzuri în legătură cu cazurile de corupție în care erau implicați magistrați, colaborarea cu serviciile de informații sau critici generale cu privire la costul DNA”(pag. 24).

Este inacceptabil ca un raport al Comisiei Europene să aprecieze ca fiind neavenite critici juste și dovedite la adresa structurii de parchet care instrumentează combaterea corupției.

Dacă s-ar fi documentat corespunzător, dacă ar fi solicitat și alte opinii decât cele în susținerea necondiționată a tezelor lor, raportorii ar fi aflat ca DNA a orchestrat abuzuri

împotriva procurorilor și judecătorilor (câteva exemple au fost date mai înainte) – a se vedea Raportul IJ, aprobat în ședința Plenumului CSM din 15.10.2019 –, a colaborat în afara legii cu serviciile secrete, astfel cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia 51/2016.

De asemenea, activității DNA i s-au alocat resurse materiale substanțiale, fără a exista până în prezent un raport independent și detaliat privind eficiența reală a acestei structuri de parchet, în afara bilanțurilor triumfaliste în care preocuparea preeminentă era criticarea hotărârilor definitive pronunțate de judecători – aspecte criticate de noi, în mod punctual și justificat, în anii anteriori.

Reiteram că nereflectarea situației reale a sistemului judiciar, determinată de o abordare trunchiată a problemelor, a fost cauzată de modul de lucru utilizat pe parcursul anilor de monitorizare, ținând de culegerea informațiilor, lipsită de transparența și a echilibrului necesare unui astfel de demers.

Avem în vedere, în acest sens, faptul că, până în anul 2016, când am fost invitați la întâlniri cu reprezentanții Comisiei Europene, au fost agreeate doar întâlniri separate între (unii dintre) aceștia, pe de o parte, CSM, ÎCCJ, MJ, parchete, asociații profesionale, pe de altă parte, rezumate într-un monolog al respectivei instituții sau asociații, în care aceasta își prezenta punctul de vedere, iar membrii Comisiei notau, fără ca unii să știm de alții, adică fără să știm problemele puse în discuție de CSM, ÎCCJ, MJ, etc., deci, fără ca unor argumente să li se poată aduce replici în cadrul unui dialog și fără să avem certitudinea că datele culese au fost verificate și comparate, în contextul unor susțineri divergente.

Cât despre modalitatea practică după 2016, argumentele pe care le-am enumerat în acest comunicat vorbesc de la sine despre lipsa de imparțialitate și obiectivitate a raportorilor.

De asemenea, unele obiective au fost itinerante în rapoartele MCV succesive, de pildă, unul foarte important pentru magistrați și cetățeni, vizând asigurarea infrastructurii fizice a instanțelor și parchetelor, fiind regăsit o vreme, apoi, fiind abandonat, pentru a fi, din nou, introdus (în termeni sumari), pentru o perioadă de timp, inconsecvență ce a făcut ca unele aspecte de bază să rămână fără o analiză satisfăcătoare și concluzii pe măsură.

jud. dr. Andreea Ciucă
AMR

jud. Florica Roman
AJADO

proc. Elena Iordache
APR